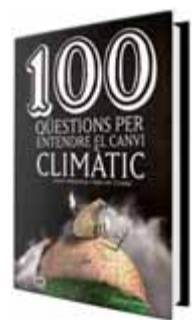

Històries i històries

LA HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA COM MAI TE L'HAN EXPLICAT
Ignasi Llorente

Editorial: Angle
Barcelona, 2018
Pàgines: 272
Preu: 17,90 euros

100 QÜESTIONS PER ENTENDRE EL CANVI CLIMÀTIC
Jordi Mazon i
Marcel Costa

Editorial: Cossetània
Valls, 2018
Pàgines: 248
Preu: 15,20 euros

Albert Einstein, un dels científics del llibre de Llorente
ARXIU

Libres

Un dels aspectes més interessants de la història és que no hi ha mai una història única, sinó la suma de moltes històries que s'entrellaçen. Històries convergents, divergents o paral·leles, que es ramifiquen o s'engruixeixen sinèrgicament, que arrelen en camps molts diversos. Aquest mes us proposo dos llibres que són la suma de moltes històries que, des del passat, ens projecten necessàriament cap al futur.

Descobriments excepcionals

La ciència és un conjunt de coneixences sistematitzades obtingudes amb l'aplicació del mètode científic que, per definició, resta tothora inacabada. Sempre hi ha nous descobriments per fer, noves preguntes per respondre i nous experiments per realitzar. Els quals, tanmateix, es basen en descobriments, en preguntes i en experiments previs, realitzats per una munió de científics. La ciència té una història, que és la suma de les històries de molts moments excepcionals, moments prodigioses i grans descobriments.

La història de la ciència com mai te l'han explicada, d'Ignasi Llorente, és un llibre singular que ens acostava a la ciència mitjançant la recreació seminovel·lada d'episodis significatius en les vides dels científics. D'aquesta manera, aportant el factor humà, desmunta mites absurds al voltant d'ells, les seves idees i els seus avenços. I alhora fa entendre la importància històrica de cada científic i el quid de cada nova teoria. A través de converses fictícies molt fluides entre ells i amb altres persones, descobrirem les recerques i descobertes de Tales de Milet, Galileu, Darwin, Newton, Einstein, Heisenberg i molts altres.

Despullar el canvi climàtic

Una de les històries que sovint s'expliquen als més menuts és la d'en Pere i el

llop: després de repetir nombroses vegades que venia el llop, quan finalment ho va fer ningú no li va fer cas. Una cosa similar podria arribar a passar amb els avisos sobre com l'activitat humana desmesurada ens aboca a un canvi climàtic. Però el tema és prou seriós per no fer-ne cap broma i per anar-nos-ho repetint fins que n'agafem consciència. Perquè el canvi climàtic ja no és una amenaça de futur, sinó una realitat actual ben incòmoda que comporta un dels problemes ambientals, socials i econòmics més grans del nostre temps.

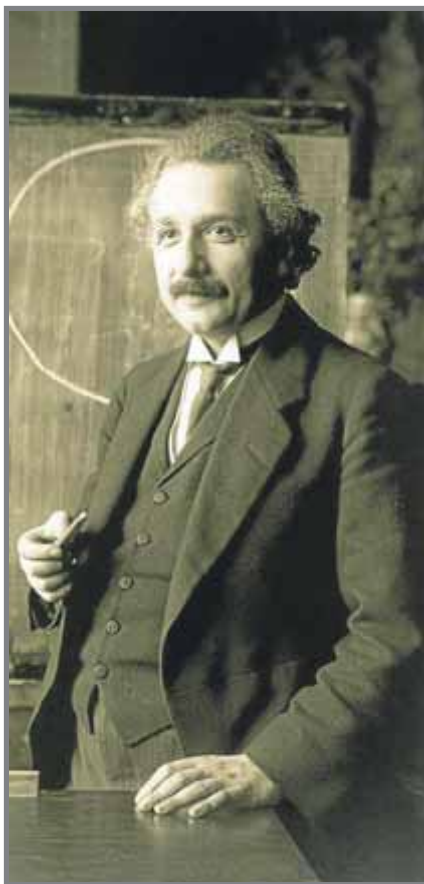
A 100 qüestions per entendre el canvi climàtic, Jordi Mazon i Marcel Costa ens introdueixen detalladament en les causes, les conseqüències i les possibles solucions d'aquest atzucac, abordant-lo

des de tots els vessants. Sense alarmismes, però amb tota la fermesa i determinació que neix de la seva expertesa. Mazon és físic, autor de llibres de divulgació científica i president de l'Associació Catalana de Meteorologia.

Costa, al seu torn, és biòleg i aficionat a la meteorologia, autor i coautor de llibres de text i de divulgació científica i membre de la Junta de l'Associació Catalana d'Observadors Meteorològics.

En aquest llibre el lector trobarà la resposta a 100 preguntes cabdals sobre el canvi climàtic,

cent petites històries que en conjunt basteixen tot el coneixement bàsic necessari sobre el tema: què és el clima i per què varia; per què estem immersos en un canvi climàtic de primera magnitud i quines conseqüències tindrà; quin és el paper de l'activitat humana en aquesta crisi mediambiental, social i econòmica; quines mesures individuals i socials es poden prendre per reduir l'efecte hivernacle, i quina és la millor manera d'adaptar-se al nou escenari climàtic, entre moltes altres qüestions i curiositats. *

Dignitat animal

Una de les maneres de fer recerca en àmbits biomèdics és utilitzant animals de laboratori, com per exemple rosegadors. Permeten estudiar molts aspectes fisiològics i genètics aplicables a les persones, atesa la gran semblança que tenen amb nosaltres –amb les rates compartim el 95% del genoma–. D'aquesta manera, quan posem per cas, cal assajar fàrmacs, es pot estudiar la seva potencial toxicitat sense comprometre la salut de cap persona. Fins fa unes dècades, la regulació sobre l'ús d'aquests animals era escassa en molts països –per bé que era molt estricta en altres, com és el cas d'Anglaterra–. Ara, per poder utilitzar aquests animals cal l'aprovació d'un comitè de bioètica, que fa un seguiment molt estricte per evitar qualsevol mena de patiment innecessari.

Tradicionalment, moltes cultures han situat les persones fora de l'esfera dels animals, com si pertanyéssim a dos reialmes radicalment diferents, la qual cosa ha servit per justificar el seu ús fins a l'explotació. Un ús que, tanmateix, és ple de paradoxes. Mentre que les persones d'alguns països aboquen el seu afecte més pur en animals de companyia com ara gats i gossos, en altres els crien com a carnassa, per menjar. De manera similar, se sacrifiquen porcs, vedelles i xais –i altres animals– de manera industrial, per a la cadena alimentària humana, sense potser tenir prou en compte que presenten un nivell de sensibilitat equiparable al d'alguns animals de companyia –que portem al veterinari quan esternuden–. El filòsof racionalista francès René Descartes, al segle XVII, va escriure que “els animals són màquines sense ànima, i per tant insensibles”, motiu pel qual, va rebellar, “els [seus] crits de dolor, malgrat que aparentment ho sembli, no són comparables als crits de dolor humà, sinó que en realitat són similars al grinyol que produeixen les màquines”.

Frédéric Lenoir, filòsof i sociòleg francès nascut a Madagascar, va publicar fa uns mesos un assaig científic-filosòfic sobre el tema que, completament allunyat de falsos sensacionalismes i sense apel·lar en cap cas a sensibleries, explica de manera molt racional, amb dades científiques, què ens separa dels animals i què ens hi uneix. Ens parla de devolució, de la revolució cognitiva i del neolític, d'etologia i d'emocions, d'intel·ligència animal i de respecte. No és un assaig que vulgui promoure l'animalisme ni el coneixement científic sobre el tema; el seu objectiu és parlar de dignitat. Dignitat humana i dignitat animal, les quals no exclouen el seu ús, sinó el seu abús. Una lectura dignificant que, amb el títol de *Carta als animals (i als qui se'ls estimen)*, Edicions Sídillà en ofereix traduïda al català. *